

ФБР И ЦРУ СРЕЩУ ДЖОН ЛЕНЪН

**Защо секретните служби го
преследват до смъртта му**

Слободан Лазаревич

Превод
Димитър Кирилов

Съдържание

I. Престъплението в Ню Йорк.....	7
II. Бунтът в Чикаго: „Хипи легендите на съд“	55
III. Град Ан Арбър, щат Мичиган.....	89
IV. Ленън: „Аз съм за ИРА“	125
V. Стоунбрук: разкол в радикалния керван	141
VI. Обсадата на Вашингтон: „Племето Аламучи“, Ленън и ЦРУ	165
VII. Клопка за Ленън: да се хване с дрога, „ако въобще е възможно“... ..	191
VIII. „Ирландското досие“ на Джон Ленън в MI 5	225
IX. Триумфът на Никсън: сълзотворен газ във Флорида	243
X. Скубането на „Златното руно“ през 60-те.....	289

I. Престъплението в Ню Йорк

На 8 декември 1980 година пред студиото „Рекърд Плант“ в Ню Йорк потегля сребрист линкълн в посока Сентръл парк. Колата се движи по Осмо авеню до Калъмбъс съркъл, след това продължава право на север по протежение на Западен централен парк чак до Седемдесет и втора улица. Тук прави остър завой наляво и спира пред сградата „Дакота“.

Часът е точно 22,50. От колата първо излиза дребна жена, японка, с впечатляваща фигура. Следва я дългочос мъж, който държи в ръцете си касетофон и аудиокасети.

– Здравей! – обръща се към жената нисичък и набит дваисет и осем годишен младеж, който стои до портиера, докато тя преминава край него. Когато мъжът с касетофона приближава, той повдига глава и възкликва:

– Тоя ме снима!

В същия момент младежът прави две крачки към лимузината, изважда от джоба си пистолет и с тренирани движения заема бойна стойка с оръжието, стиснато между двете ръце. Не отронва нито дума. Започва да стреля. Два куршума пронизват мъжа в гърба, два в рамото, един не улучва целта и разбива стъклото на входната врата на „Дакота“. Смъртно раненият прави няколко крачки по инерция, тялото му влетява в преддверието и пада по лице на каменния под.

– Ужас! – извиква Джей Хастингс, охранителят на сградата, младеж с дълга коса, който в момента на изстрелите чете списание. По-късно свидетелства: „Падна на пода, а лицето му издаваше учудване. От ръцете му изпаднаха касетофонът и касетите. Някаква жена крещеше: „Той е ранен!“

Хастингс светкавично натиска звънеца за тревога, намиращ се под масата. Алармата отеква в полицейски участък № 20, който е наблизно. След това набира телефон 911 и вика „Бърза помощ“, „Стрелба от огнестрелно оръжие? В Западната част на Четирийсет и втора улица! – полицейската радиостанция информира всички патрули, които се намират в района.

Хастингс се спуска към умиращия, маха стъклата от счупените очила и покрива тялото с униформата си. Кръвта се стича по устата и по бузите. Очите му са отворени. Опитва се да каже нещо, плюейки кръв и слуз.

Убиецът стои пред сградата „Дакота“. Изглежда доста спокоен.

Портиерът Хозе Пердомо, белокас кубинец, ужасен от случилото се, крещи:

– Застреля го хладнокръвно, а!

– Хич да не ти пука! – отвръща убиецът и захвърля празния пистолет в краката му. Пердомо го изритва към улицата.

– Веднага се разкарай оттук!

– Извинявай, Джо, но няма къде да отида...

Само допреди минута Пердомо и убиецът най-интелигентно разговарят за различни неща (за Куба, за „Залива на свинете“, за убийството на Кенеди). Но след тази реплика на убиеца портиерът схваща веднага: този въобще не е луд!

След малко пристига първият полицейски патрул. Първата двойка полицаи на местопрестъплението са Тони Палмър и Хърб Фройнбъргър. Малко по-късно пристигат Стиви Спироу и Пийт Куулън. Спироу веднага изважда пистолет, насочва го към убиеца и извиква:

– Не мърдай! Сложи ръцете си на стената!

След това го обръща с лице към улицата, в случай че има съучастници.

– Сам съм, сам! – вика убиецът. – Не ме бийте!

Палмър нахлува в предверието на „Дакота“ и подвиква на колегата си:

– Хвани го за краката! Дай да го изнесем!

Пристига трета полицейска кола. Слагат жертвата на задната седалка.

– Карай го бързо в болницата! – заповядва полицаят.

Спироу напъхва убиеца с белезници на задната седалка на своя автомобил. След това хваща волана, крещейки:

– Разбираш ли бе, идиот, какво си направил?

– Вижте, съжалявам. Не знаех, че е ваш приятел.

– Човече, ти си убил Джон Ленън!

Доктор Стивън Лийн от болницата „Рузвелт“, завеждащ отделението „Бърза помощ“, съобщава, че смъртта е констатирана веднага след като са го приели. Джон Ленън е улучен седем пъти в гърдите, в лявата ръка и в гърба.

„И ние още не можем да повярваме в новината, която току-що получихме и която веднага ви предаваме – съобщава водещият на телевизионния канал Ей Би Си. Информират ни, че преди десетина минути в западната част на Ню Йорк, пред сградата „Дакота“ на Сентръл парк авеню е убит Джон Ленън, един от славната четворка „Бийтълс“. Ленън е починал от раните си по пътя за болницата“.

Само два месеца след убийството в Ню Йорк Джонатан Джон Уайнър, професор в университета „Труин“ в Калифорния отправя искане към ФБР да му се осигури достъп до всички документи, които съществуват в службата за Джон Ленън, за бившия „бийтълс“, на когото той е дългогодишен биограф. Искането се обосновава със Закона за право на информирание (FOIA).

Аргументите на проф. Уайнър изглеждат убедителни. Обществото има право да научи всичко, свързано с живота на Джон Ленън в Америка, както и за мистериозната случка, останала в сянка на ужасното престъпление пред сградата „Дакота“ в Ню Йорк .

Убийството на Джон Ленън и до днес остава загадка, защото истината за него зависи от фалшивия кантар на времето – жертвите са обречени на забрава, а престъпниците са амнистирани.

Проф. Джон Уайнър заявява: „Никсън дойде и си замина. Хувър дойде и си замина. Ленън дойде и си замина.

Възстановихме дипломатическите си отношения с Виетнам. Въпреки това администрацията на Клинтън упорито продължава да крие под знака „свръхсекретно“ всички документи (досието на ФБР за Джон Ленън – бел.ред.) или поне някои от тях. И аз се питам защо?“

Това изявление на проф Уайнър е от март 1996 г. и е направено пред Лари Гербър от Асошиейтед прес. Интервюто с професора, озаглавено „Представи си, че няма тайни“, накара милионите почитатели на Джон Ленън да се замислят: защо досието на Ленън е засекретено?.

Други обаче видяха в това изявление надеждата, че демонстративното убийство на рок – легендата ще бъде разбулено. Защото престъплението е извършено от лице, в чиято уста медиите сложиха пъкленото изречение: „Аз, който съм никой и нищо, днес убих личност, заради която историята вечно ще ме помни!“

В момента, когато животът на Джон Уинстън Ленън угасва, той е на 40 години и 2 месеца. Бъдещият музикален гений е роден на 9 октомври 1940 г. в Ливърпул в семейството на Джулия и Фред Ленън. Бащата, сервитьор на кораб, е вечно на път. Скоро след раждането на Джон майка му установява, че е неспособна да се грижи за него, и го поверява на сестра си Мими. Въпреки това Джон запазва най-топли чувства към Джулия. От нея той наследява свободолюбието и усета ѝ към изкуствата. Тя е първият човек, който поставя в ръцете му банджо и го учи да свири. Затова, когато през 1958 г. по нещастна случайност пиян шофьор на камион отнема живота ѝ ѝ, Джон е покрусен. Посвещава ѝ няколко песни – „Julia“, „Mother“, „My Mummy’s Dead“.

Още първият албум на „Бийтълс“ се продава в огромен тираж – от „Please, Please me“ се купуват 6 млн. копия. През годината, в която в Далас, Тексас (22.11.1963), е убит Джон Ф. Кенеди, президентът на САЩ, излиза „With the Beatles“ и се продават 6,5 млн. екземпляра. През следващата 1964 г. Касиус Клей (по-късно преименуван се на Мохамед Али) става световен шампион по бокс, а новите албуми на „Бийтълс“ имат огромен успех и буквално се разграбват: „A Hard Days Night“

(7,5 млн.) и „Beatles for sale“ (7 млн.), следват тавите от 1966 г.: „Help“ (8 млн.), „Rubber soul“ (7,5 млн.) и „Revolver“ (8 млн.).

В началото на октомври 1967 г. в Боливия е убит легендарният Че Гевара, революционната икона на 60-те години, докато на другия край на планетата, разтърсвана от улични сблъсъци и масови демонстрации, „Бийтълс“ успешно продават поредните си плочи: „St. Papers Lonely Hearts club band“ (18 млн.) и „Magikal Mistery Tour“ (7 млн.). През 1968 г. се появяват „The White album“ (12 млн.) и „Abbey road“ (11 млн.), а през 1969 г. и „Let it be“ (10 млн.).

По-късно Стю Алберт, един от близките приятели на Джон Ленън, ще напише в спомените си за бунтовните 60-те години: „Че Гевара остана нашият най-голям идол. Че бе онова, на което Ерол Флин само се правеше във филми като „Робин Худ“ и в още един-два с пиратски сюжети. Храбростта и силата на Гевара извираха от неговия идеализъм и от утопичните му представи. Загина млад през 1967 г., точно преди началото на нашите демонстрации пред Пентагона. Тогава хиляди демонстранти обкръжиха господарите на войните и дяволската им крепост, върху чиято фасада окачихме една негова огромна снимка. Повтаряхме като клетва думите на Че: „Истинският революционер винаги се ръководи от огромно количество любов“.

Поколениято на 60-те приема за свое посланието на най-известния графит, изписан върху стените на Сорбоната: „Да бъдем реалисти, да искаме невъзможното!“, което става и девиз на хипи движението. Хипарите издигат лозунга „Никога не работете!“, „Мир и любов“, „Правете любов, а не война!“ Движението на хипитата се вдъхновява и от източната философия, която проповядва отказ от личната собственост, както и превръщането на Непал в 51-вия щат на САЩ.

Друга част от това поколение изповядва разтърсващата философия на американския актьор Джеймс Дийн: „Живей бързо, умри млад“.

Дийн изиграва само три филмови роли и веднага се превръща в киноидол, но става истинска легенда веднага след ненав-

ременната си смърт. Умира в автомобилна катастрофа, карайки новото си, Порше 550 Spyder, с превишена скорост. Повече от 50 години след смъртта му интересът към неговата личност продължава. От 2005 г. кръстовището, където е катастрофирал, носи неговото име. Някои от биографите му предполагат, че може би се е самоубил, тъй като приживе той печелел редица състезания с леки коли и мотори, а два дни преди катастрофата жената, в която е лудо влюбен, се омъжва за друг.

За всички, които търсят истината за убийството на Джон Ленън, разкриването на секретното му досие във ФБР е своеобразно „завещание“ към днешните фенове на легендарния музикант.

Проф. Джонатан Уайнър е вградил това „завещание“ в заглавието на книгата си „Дайте малко истина“. Алюзията е с „Дайте шанс на мира“, една от от най-известните антивоенни композиции на Джон. През последното десетилетие на ХХ в. този апел на Ленън се превърна в специална и много интимна тревога за „бейби бум“ поколението. Макар и вече улегнали хора, принадлежащите към това поколение сантиментално си спомнят за „сладките“ години през 60-те: за бунтовете на „децата на цветята“, за „цъфтежа“ на хипи-афро фризури-те, за времето на рокендрола и за култовите филми „Коса“ и „Фотоувеличение“, за саможертвата на Че Гевара и убийството на Мартин Лутър Кинг, чернокожия борец за граждански права и срещу расовата дискриминация в САЩ, за мириса на напалма от бомбените „килими“, постлани над вьетнамската джунгла („Апокалипсис сега“).

Затова интимно безпокойство има обективна причина: щом веднъж навлезете във втората половина на живота си, ставате все по-нетърпеливи в желанието да си обясните (поне на себе си) „мистериите“, случили се през младостта ви.

С книгата си за Ленън проф. Уайнър направо „бръква с пръст“ в болезнената, много лютата рана на поколението от 60-те: през втората половина на живота си бившите бунтари упорито отричат младежките си идеали от първата половина на жизненото си поприще. Защото, въпреки последвали-

те промени в света, една много важна част от младостта им продължава да лежи окървавена върху тротоара пред сградата „Дакота“, върху аржентинския одър на Че Гевара, по плажовете на Залива на свинете в Куба, където дебаркираха американските командоси, тя продължава да е здраво завързана в черните найлонови чували, в които са опаковани трупите на американски войници след кланицата във вьетнамската джунгла...

Досието на Ленън обаче поставя и един вечно актуален въпрос: доколко успешно може истината да се опакова и да се скрие зад дебелите бетонни стени на полицейските архиви? По ирония на съдбата от двете страни на досието „Ленън“ се намират хора, принадлежащи към едно поколение. Едните като че ли никога не са били млади, а другите не искат да се примирят и продължават да отхвърлят капитулантския конформизъм на старостта.

Благодарение на Уайнър световната общественост е осведомена, че съществува досието „Ленън“ и че то зорко се пази във ФБР. Упоритостта на професора историк заслужава искрено уважение, тъй като в продължение на десет години той води тежък съдебен спор с американските власти и накрая постига многопосочната си победа.

В началото ФБР (1981 г.) отхвърля искането на проф. Уайнър, като го обявява за неоснователно. Тогава той завежда дело от административен характер. Скептиците веднага оценяват случващото се като сблъсък между Давид и Голиат: „Сам срещу системата, това никога не води до успех!“ Особено след като през 1981 г. в Америка идва на власт Рейгън, който настоява в страната да се прилага дясното разбиране за „въдворяване на ред“. Участниците в антивоенните бунтове и лично Джон Ленън са класифицирани като „опасни елементи“, защото те са точно онова, което „Рейгъновата революция“ ненавижда.

Проф. Уайнър обаче тръгва по пътя, по който самото ФБР го изпраца, след като отхвърля тъжбата му. Обяснението е заради наличието на гриф „Строго секретно“ върху 70 % от документите, събрани в досието на Ленън.

Уайнър внася жалба срещу ФБР в Асоциацията на прокурорите. В нея професорът обвинява Федералното бюро

за разследване в „арбитраже и капризност“. Отговорът пристига след месец и половина. В него Джонатан Роуз, помощник-прокурор по юридическите въпроси, съобщава, че жалбата му внимателно се проучва и всички документи от досието на Ленън, които имат значение за националната сигурност, са изпратени за проверка на Арбитражния комитет. Този комитет проучва казуса повече от 6 месеца. Решението му е, че ФБР може да достави на обществеността още 8 страници от досието, които до този момент са обявени за свръхсекретни.

Естествено Федералното бюро остава „твърд орех“. Вместо да изпълни решението на Арбитражния комитет, Бюрото променя юридическото основание за възложената забрана. То преформулира „опасността за интересите на националната сигурност“, които FOIA изрежда като изключения от правилото, и изтъква „право на защита на поверителните източници на информация“. С други думи, взема под защита собствените си агенти (или всъщност себе си?!).

Професорът не оспорва пред органите на управлението това презасекретяване на досието, а решава направо да поиска съдебна ревизия на процедурата. Това означава да съди ФБР пред местния окръжен съд. Законът дава правомощия на съдилищата чрез присъда „да задължат институциите да обнародват всички документи, които са неоснователно укривани от прокуратурата“.

* * *

По това време директор на ФБР е енергичният Едгар Дж. Хувър. Той е обсебен от подозрения и страхове, свързани с „комунистическото съзаклятие“. Хувър е въоръжен до зъби със специални правомощия, дадени му от Комитета за антиамериканска дейност (House Committee on Un-American Activities, HУАС). Шефът на ФБР ръководи службата, която изработва секретни наръчници за „общуване с политическите противници на режима“ и държи под око всяка вражеска дейност.

По негова инициатива са организирани редица тайни операции за следене и преследване. Хувър няма доверие на никого. Параноята му стига дотам, че е готов да обяви всеки за „комунистически елемент“ или да го обвини, че е „разсадник на разрушителна пропаганда“.

Хувър превръща Федералното бюро в нещо като политическа полиция. Под негово ръководство агентурата му започва да върши всякакви законови злоупотреби, но и дава ход на тайните си операции, станали по-късно известни като НИАС. Подприцела на тези операции сане само президентите на САЩ Джон Ф. Кенеди и Линдън Б. Джонсън, но и известни хора на изкуството и изявени спортисти – Мерилин Монро, Бърт Ланкастър, Джон Уейн, Чарли Чаплин, Марлене Дитрих, Ерол Флин, Дийн Мартин, Джо Димаджо, Касиус Клей (Мохамед Али), Ърнест Хемингуей, Джон Стайнбек, Чат Бейкър, „Бийч Бойс“, Сами Дейвис, Джин Кели, Елвис Пресли, дори и комиките Абът и Костело...

Например комикът Граучо Маркс (един от братята Маркс) е разследван като „потенциален комунистически симпатизант“, защото Хувър силно се раздразил, когато веднъж в своето шоу Граучо се пошегувал и вместо „Съединени щати“ казал „Съединени змии“ („The United States“ – „The United Snakes“).

Турнето на „Бийтълс“ през 60-те години също е внимателно наблюдавано от агентите на ФБР. През 70-те години масовото следене е усилено, особено след многохилядните демонстрации срещу войната във Виетнам. Под наблюдение попадат всички антивоенни движения без изключение.

Дори секретарят на Белия дом Джордж Рийди е обявен за „изявен троцкист“ от „лагера на хипитата“, защото направил погрешна интерпретация на един пасаж от студентско списание, който гласял: „Натопил е мозъка си, за да може да цъфне“. Комичната афера с Рийди отзвучава, но в навечерието на изборите през 1964 г. Линдън Джонсън заповядва на Хувър да изготви досиета на всички личности, работещи в Белия дом.

Интересно е, че в годините, когато има спад на напрежението между тогавашните две „свръхсили“ – САЩ и СССР,

„ловът на вещици“ в Америка не само не намалява, а напротив – усилва се. ФБР се превръща в инструмент на властта за преследване на политически противници и критици. Обаче става безпощадно ясно, че епохата на страха из основи е разклатена и че публичната параноя е само неин медиен реквием – друга форма на несъгласието да се примири с историческата действителност.

Фабрикуването на обществен страх под диктовката на Хувър, развихрянето на „студената война“ и яростната надпревара във въоръжаването са не само патологично наследство от Втората световна война, но са ефектен и ефективен метод за макроикономическо управление на следвоенната депресия. Само шест месеца след капитулацията на Германия икономическата активност в САЩ спада наполовина, докато броят на безработните от 700 000 скача на 2,7 млн. Общественото недоволство от изпразнените от съдържание довчерашни обещания и безпътицата пред армията от безработни ветерани от Виетнам могат да бъдат заглушени или отклонени само чрез истерията на „студената война“. А това (заедно с плана „Маршал“ и НАТО) включва и секретни операции за изфабрикуване на локални военни кризи.

През 1950 г. Хари Труман, президентът на САЩ, въвежда специална тайна директива (National Security Council, NSC – 68), която цели 25 години остава скрита от обществеността. Обнародвана е чак през 1975 г. (и то по погрешка!). Войната в Корея, кубинската криза, Тонкинската криза (войната във Виетнам), войната в Залива... Почти половин век военно-кенсианската макроикономическа манипулация (рейгънизъмът е другото ѝ име) абсолютно доминира над американската икономика и служи вярно на Пентагона и на прекия му съюзник – индустриалното лоби. Благодарение на изпитания модел за „износ на кризи“ става възможно да се разбере как „студената война“ е могла да доведе човечеството на самия ръб на термоядрен катаклизъм.

Хувър умира през май 1972 г. През същата година се развихря и аферата „Уотъргейт“, за която по-младите читатели едва ли са чували. Ето за какво става дума.